

Mýtus: Migrácia a ochrana vonkajších hraníc Únie

MÝTUS

“EÚ PROTI MASOVÉMU
PRISŤAHOVALECTVU Z
TRETÍCH KRAJÍN NIČ
NEROBÍ“

- EÚ sa veľmi intenzívne usiluje zlepšiť ochranu svojich vonkajších hraníc a získať plnú kontrolu nad prisťahovalectvom. Už dnes vidíme konkrétne výsledky. Budeme v tom naďalej pokračovať.
- EÚ pracuje na zlepšení spoločných opatrení, a zároveň pomáha štátom v teréne, aby zvládli prílev migrantov.
- EÚ sa stará o to, aby sme s utečencami a migrantmi zaobchádzali ľudsky, ako je nám v Európe vlastné.

1

Mýtus vs. skutočnosť

MÝTUS

- Náš systém zlyhal, pretože neumožňuje získať kontrolu nad tým, kto prichádza do EÚ.
- Nelegálni migranti majú otvorené dvere.

SKUTOČNOSŤ

- Zmodernizovali a posilnili sme systém ochrany hraníc.
- Bezpečná Európa otvára dvere ľuďom v núdzi.
- Nelegálni migranti, ktorí nemajú právo na pobyt v EÚ by mali byť navrátení do svojich krajín.

2 Rúcame mýty

Utečenecká kríza odhalila niektoré nedostatky ochrany hraníc a imigračnej politiky EÚ. Ľudia z celej Európy v šoku sledovali otrasné zábery z niektorých gréckych ostrovov či častí Talianska. EÚ však na to s vynaložením veľkého úsilia spoločne odpovedala novými opatreniami a vyčlenila prostriedky na ochranu hraníc a riadenie migrácie. EÚ pomáha najviac zasiahnutým krajinám, a zároveň prispieva k zlepšeniu spolupráce medzi všetkými členskými štátmi. Spoločný postup je dôležitý aj z hľadiska bezpečnosti.

Prehľad niektorých opatrení, ktoré EÚ prijala na ochranu našich vonkajších hraníc a kontrolu masovej migrácie z tretích krajín:

Hotspoty

EÚ pomáha svojim členskými štátom v teréne. Pomohla zriadiť registračné centrá, tzv. Hotspoty – päť v Grécku a štyri v Taliansku. Okrem toho vyslala do príslušných orgánov v týchto krajinách rôznych odborníkov z iných členských štátov, aby prispeli k zlepšeniu riadenia migračných tokov. EÚ pre tieto tímy pomohla zabezpečiť moderné prístroje na snímanie odtlačkov prstov, aby sa ľudia registrovali, vybavovali a preverovali lepšie, ako doteraz.

Rozklad pašeráckych sietí

Európska pobrežná a pohraničná stráž a Europol chcú zastaviť tisíce ľudí pred tým, aby riskovali životy plavbou cez Stredozemné more. Spojili svoje kapacity, aby mohli efektívnejšie vyšetrovať a rozkladať siete prevádzčov a obchodníkov s ľuďmi. Na podporu štátov v tomto úsilí založila EÚ tzv. Európske stredisko pre boj proti prevádzčstvu. Okrem toho EÚ aktívne vyhľadáva, zadržáva a likviduje plavidlá zločincov.

Spolupráca s tretími krajinami pri riešení pôvodných príčin nelegálnej migrácie

EÚ spolupracuje s tretími krajinami, z ktorých migranti pochádzajú alebo cez ktoré prechádzajú, v rôznych oblastiach – napr. pri zabraňovaní konfliktom a budovaní štátu. Cieľom je obmedziť dôvody, ktoré ľudí vyhánajú von z ich krajín. Takisto sa v týchto krajinách snažíme podporovať udržateľný rozvoj a odstraňovať chudobu. V Afrike EÚ spolupracuje s Africkou úniou, Medzinárodnou organizáciou pre migráciu (IOM) a štátnymi orgánmi v Etiópii, Mali, Nigeri, Nigérii a Senegale, aby sa im podarilo zastaviť zločinecké prevádzčstvo. Napokon EÚ poskytuje utečencom a migrantom [v krajinách zasiahnutých krízou humanitárnu a rozvojovú pomoc](#), napr. Turecku, Libanonu, Jordánsku a Iraku, ako aj tým krajinám, z ktorých do EÚ prichádza najviac migrantov.

Vyhlásenie EÚ a Turecka

Podľa dohody z marca 2016 sa všetci noví nelegálni migranti alebo žiadatelia o azyl prichádzajúci z Turecka na grécke ostrovy, ktorých žiadosť bola zamietnutá ako neopodstatnená alebo neprijateľná, vrátia do Turecka. Stane sa tak po individuálnom posúdení ich žiadostí o azyl v súlade s európskym a medzinárodným právom. Za každého Sýrčana, ktorého vrátia do Turecka, sa z Turecka dostane priamo do EÚ iný Sýrčan, ktorý sa nepokúsil prekročiť hranice nelegálne. Vďaka tejto dohode sa prílev migrantov do Grécka znížil o 97 %. Zároveň sa EÚ zaviazala poskytnúť Turecku na roky 2016 a 2017 3 miliardy eur na podporu utečencom (z nástroja pre utečencov v Turecku).

Ochrana vonkajších hraníc EÚ

V októbri 2016 začala svoju činnosť Európska pohraničná a pobrežná stráž, ktorej cieľom je správa a ochrana našich hraníc na tých najzraniteľnejších miestach. EÚ tak navyšuje prostriedky členských štátov a posilňuje ich opatrenia. Momentálne na vonkajších hraniciach pôsobí asi 1700 príslušníkov (888 v Grécku, 407 v Taliansku, 126 v Bulharsku a 193 v Španielsku a 55 na Západnom Balkáne), ktorí doplnili stavy vyše 100 000-člennej stráže v členských krajinách.

....ale sme si vedomí, že v niektorých oblastiach treba zabráť:

- Členské štáty sa dohodli, že sa podelia o zodpovednosť a premiestnia oprávnených žiadateľov o azyl, ktorí jednoznačne potrebujú medzinárodnú ochranu, z Grécka a Talianska do iných krajín EÚ. K 4. septembru 2017 členské krajiny premiestnili 27 695 osôb.

Tento mechanizmus povinného premiestnenia žiadateľov o azyl z Grécka a Talianska (celkový záväzok 98 255 žiadateľov o azyl) je vyjadrením solidarity s oboma krajinami. Bol prijatý v čase, keď do Európy prichádzali denne tisíce utečencov, ktorí potrebujú európsku ochranu. V súčasnosti je situácia výrazne lepšia, prichádza menej utečencov a aj preto je počet žiadateľov o azyl, ktorí by mali byť premiestnení z Grécka a Talianska oveľa nižší ako záväzky prijaté v roku 2015. Takmer všetky krajiny svoje záväzky naplňujú a z Grécka a Talianska bola premiestnená absolútna väčšina žiadateľov. Vzhľadom na to, že ešte stále sú v Taliansku a Grécku oprávnení žiadatelia o premiestnenie, očakávame, že členské štáty zvýšia svoje úsilie pomôcť v tejto situácii.

- Hoci vďaka vyhláseniu EÚ a Turecka sa prílev do Grécka výrazne zmenšil, Taliansko je aj naďalej pod nesmiernym tlakom – v roku 2016 zaznamenalo rekordný počet 123 000 žiadateľov o azyl (podľa Eurostatu). Cez núdzové financovanie dostalo Taliansko celkovo 147 miliónov eur, ktorými sa navýšila suma 592 miliónov eur vyčlenených pre túto krajinu v rámci národných programov migrácie, integrácie a vnútornej bezpečnosti 2014 – 2020.

- Problémom je nízky počet migrantov, ktorí sa po zamietnutí ich žiadostí o azyl vracajú do svojej domoviny. Vrátenej migrantov je málo najmä v dôsledku nedostatočnej spolupráci zo strany tretích krajín. To priviedlo EÚ k readmisným dohodám, ktoré tretím krajinám stanovujú jasné povinnosti, ako zaobchádzať s ľuďmi, ktorí sa vracajú z EÚ. Okrem toho sa členské štáty EÚ dohodli, že sprísnia uplatňovanie pravidiel návratu migrantov, v tom im bude pomáhať Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž.

3 Vedeli ste, že?

→ Odkedy platí vyhlásenie EÚ a Turecka, počet migrantov z Turecka do Grécka klesol od októbra 2015 z neuveriteľných 10 000 denne na dnešný priemer pod **75. Prílev z Turecka na grécke ostrovy sa za toto obdobie znížil o 97%.**

→ EÚ od júla 2015 ponúkla **cez európsky systém presídľovania vyše 17 tisícom utečencov** legálnu cestu do Európy. Doteraz sa podarilo premiestniť viac ako tri štvrtiny (konkrétne 17 305) z **cieľového počtu 22 504 osôb.**

→ Operácia agentúry FRONTEX pod názvami Triton (Taliansko) a Poseidon (Grécko) spolu s operáciou Sophia pomohli od začiatku roka 2015 zachrániť vyše **500 000** ľudských životov. Operácie ako Triton a Poseidon predstavujú pre EÚ účinný spôsob, ako podporiť národné orgány. Táto podpora môže mať rôznu podobu, môže to byť napríklad personál, ktorý bude registrovať a identifikovať migrantov, alebo lietadlá, hliadkové člny a vrtuľníky.

→ Doposiaľ sa podarilo rozložiť viac ako **2 100** prevádzacích sietí a zlikvidovať **387** zločineckých plavidiel.

→ Na podporu krajín, ktoré zasiahla vlna migrácie najsilnejšie, **sa z nástroja núdzovej podpory poskytuje vyše 700 miliónov eur.**

→ Podiel migrantov, ktorým boli v Grécku odobraté odtlačky prstov, sa od septembra 2015 do decembra 2016 zvýšil z 8% na 100%.

4

Prípadová štúdia

Operácia námorných síl pod vedením EÚ (EUNAVFOR) Sophia vznikla v roku 2015 v Stredozemí ako odpoveď na desivú sériu stroskotaných plavidiel s migrantmi. Jej cieľom je rozložiť obchodný model zločineckých sietí, ktoré obchodujú s ľuďmi a prevádzajú ich cez hranice, aby sa zabránilo ďalším tragédiám.

Operácia získala svoje meno po tom, ako sa 24. augusta 2015 na palube nemeckej fregaty v Stredozemí Schleswig-Holstein narodilo bábätko. Jeho somálska matka sa zachránila spolu s ďalšími 453 migrantmi a ešte v ten istý deň sa doplavila k brehom EÚ v Tarante. Dievčatko neskôr dostalo meno po princeznej, ktorej bola nemecká loď venovaná (Sophia zo Šlezvicka-Holštajnska 1866 – 1952).

Sophia, do ktorej prispieva vojenskou technikou a personálom 25 členských štátov, je príkladom úspešnej spolupráce. EÚ na ňu vyčlenila spoločný rozpočet vo výške 6,7 milióna eur na obdobie júl 2016 – 17. Operácia Sophia bola v júli 2017 predĺžená do 31. decembra 2018.

Vďaka operácii Sophia talianske orgány stíhajú 110 podozrivých z prevádzacstva a zabránili 470 lodiam, aby ich prevádzачi znova použili. V neposlednom rade sa na mori podarilo zachrániť 40 000 ľudských životov.

5

Otázky ľudí

Aká budúcnosť čaká spoločnú migračnú politiku?

Komisia navrhla súčasný systém prepracovať. V našich návrhoch vychádzame z medzinárodného práva a snažíme sa zreformovať všetky aspekty azylového práva — či už ide o podmienky prijatia do azylového konania alebo oprávnenie na medzinárodnú ochranu, o tzv. dublinské pravidlá či pravidlá určovania zodpovednosti. Vďaka reformám sa zosúladia normy ochrany a sprísnia pravidlá boja proti zneužívaniu, aby sa zastavila azylová turistika a tzv. druhotné pohyby žiadateľov, ktorí sa nelegálne

presúvajú z jedného členského štátu EÚ do druhého. Reformy by zároveň mali zabezpečiť, že v časoch najvyššej krízy budú členské štáty preberať zodpovednosť, ale aj vyjadrovať solidaritu.

Komisia sa bude zaoberať možnosťou vytvoriť spolu s členskými štátmi novú politiku legálnej migrácie na základe vyjadrenia záujmu. To by znamenalo, že z potenciálnych migrantov by sa robil výber. Zamestnávateľa by si mohli medzi kandidátmi vytipovať tých zaujímavých a ponúknuť im prácu. Zostavil by sa celoeurópsky zoznam kvalifikovaných migrantov, ku ktorému by mali prístup zamestnávateľa aj orgány členských štátov, ale výber a prijímacie konanie by ostalo v kompetencii štátov a vychádzalo by z ich konkrétnych potrieb na trhu práce.

V ktorých krajinách najviac ľudí žiada o azyl?

Tri štvrtiny všetkých žiadostí o azyl bolo v roku 2015 podaných v piatich členských štátoch EÚ. V roku 2016 dostali rovnaký podiel žiadostí len tri krajiny (podľa Eurostatu).

Na čo sa míňajú peniaze, ktoré EÚ dala Turecku cez nástroj pre utečencov?

Peniaze idú priamo na projekty v teréne zamerané na potreby utečencov a hostiteľských komún vrátane humanitárnej pomoci, vzdelávania, miestnej infraštruktúry a sociálno-hospodárskej podpory. Z finančného balíka vo výške 3 mld. EUR, ktorý bol vyčlenený na obdobie rokov 2016 – 2017, boli už prijaté zmluvné záväzky v celkovej hodnote 1,66 mld. EUR a objem vyplatených prostriedkov sa zvýšil na 838 mil. EUR. Počet zraniteľných utečencov podporovaných v rámci núdzovej záchranej sociálnej siete rapídne stúpol zo 600 000 na 860 000, pričom sa očakáva, že do konca roka 2017 vzrastie na 1,3 milióna.

Doplnkové odkazy: Ostatné správy o pokroku migračnej politiky: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-3081_sk.htm

Informačné hárky GR HOME o migrácii: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information_en